

#MeToo ΚΑΙ ΑΝΤΙΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Ο Ian Buruma βρίσκεται στην επικαιρότητα. Πρόκειται για γνωστόν Ολλανδό συγγραφέα και ιστορικό που εδίδεξε στο Bard College (2003-2017) της Νέας Υόρκης. Αναγκάστηκε τον περασμένο μήνα να παραιτηθεί από τη διεύθυνση της επιθεωρήσεως The New York Review of Books, που είχε αναλάβει μόλις πριν από 16 μήνες. Αιτία η κατακραυγή επειδή εδημοσίευσε άρθρο του Καναδού ραδιοφωνικού παραγωγού Jian Ghomeshi, ο οποίος είχε κατηγορηθεί για σεξουαλική κακοποίηση. Το 2016 αθωώθηκε δικαστικώς. Στο άρθρο του εκφράζει την απογοήτευσή του για τον εξοστρακισμό του από παντού. Ο Buruma υπερασπίστηκε την απόφασή του να δημοσιεύσει το άρθρο. Οι εκδότες της επιθεωρήσεως δεν τον εκάλυψαν. Η δύναμη της κινήσεως #MeToo! Πολύ περισσότερο λογαριάζεται μία απόφαση του “δικαστηρίου” του Twitter από απόφαση της δικαστικής εξουσίας.

Τον Ian Buruma τον συνάντησα πριν από δώδεκα ακριβώς χρόνια. Στην ΕΣΤΙΑ της 30^{ης} Σεπτεμβρίου 2006 εδημοσιεύθηκε κείμενό μου εξ αφορμής της κυκλοφορίας του βιβλίου του Murder in Amsterdam – The Death of Theo van Gogh and the Limits of Tolerance (Ο Θάνατος του Τέο φαν Χοχ και τα Όρια της Ανεκτικότητας). Ο Economist το εχαράκτηρισε splendid (λαμπρό). Σε αυτό διαπιστώνει πως η Ολλανδία έχει αλλάξει όπως έχει και η Ευρώπη. Αιτία η μετανάστευση (immigration). Τον φαν Χοχ εδολοφόνησε, με θρησκευτικά κίνητρα, ένας νεαρός μουσουλμάνος γεννημένος και μεγαλωμένος στην Ολλανδία μαζί και όπως οι Ολλανδοί συνομήλικόι του κοινωνικά εξομοιωμένος. Μετανάστης ο πατέρας του από το Μαρόκο. Μία τραγωδία χωρίς κάθαρση.

Το μεταναστευτικό για άλλη μια φορά στην επικαιρότητα. Η (αδικαιολόγητη) τραγωδία των μεταναστών και προσφύγων στη Μόρια. Ντροπή μας. Χίλιες φορές ντροπή μας. Ερωτήματα ατέλειωτα ερωτήματα. Πρώτο: Είναι οι μετανάστες (immigrants) ευτυχέστεροι στις χώρες προορισμού τους; Μήπως, για το δικό τους το συμφέρον, θα έπρεπε να σχεδιαστεί ευρωπαϊκή πολιτική αποτροπής της μετοικήσεως στην Ευρώπη δεκάδων, κατά περιόδους εκατοντάδων χιλιάδων Αφρικανών και Ασιατών; Πολλοί πνίγονται, υπό δραματικές συνθήκες, στο ταξείδι προς την Ευρώπη. Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν καλύψει με εξουσιοδότησή τους πολέμους (Πόλεμος του Κόλπου 1990). Δεν θα μπορούσαν να καλύψουν αποτρεπτική δράση της FRONTEX μέσα στα χωρικά ύδατα των μεσογειακών χωρών προελεύσεως των μεταναστών;

Εδημοσιεύθηκε τον περασμένο Μάρτη η ετήσια έκθεση για την παγκόσμια ευτυχία (World Happiness Report 2018) του δικτύου Sustainable Development Solutions Network των Ηνωμένων Εθνών. Η φετινή έκθεση επικεντρώνεται στην ευτυχία των μεταναστών. Κατάληξη σε αδρές γραμμές: Οι μετανάστες ακολουθούν σε εκτίμηση της ευτυχίας τους την ευτυχία των κατοίκων της χώρας στην οποία ζουν. Με επιφυλάξεις όμως: «Η μέση διεθνής μετανάστευση ωφελεί την πλειονότητα των μεταναστών, αλλά όχι όλους». «Αλλά σαφώς υπάρχουν όρια στα ετήσια κύματα που είναι δυνατόν να φιλοξενηθούν χωρίς ζημιά στον κοινωνικό ιστό, που παρέχει αυτήν την ίδια τη βάση της ελκυστικότητας για τους μετανάστες».

Γίνεται τέτοια έρευνα από τα κράτη που δέχονται μετανάστες, ώστε ανάλογα να διαμορφώνουν την πολιτική τους; Πόσο ισχυρή και πόσο αποτελεσματική είναι η πίεση των χαρακτηριζόμενων ως αντιρατσιστικών οργανώσεων; Η ισχύς της κινήσεως #MeToo εμβάλλει σε σκέψεις. Μήπως τα παίρνει όλα σβάρνα ο φόβος μπας και μου κολλήσουν την ταμπέλα του ρατσιστή;

Βρίσκω ενδιαφέρουσες τις γνώμες δύο πνευματικών ανθρώπων· γεννημένων στην ήπειρο προελεύσεως μεγάλου αριθμού μεταναστών· την Ασία. Αντιγράφω από το βιβλίο του Buruma (σελ. 27): «Αυτό που εξοργίζει τον Afshin Ellian [Ολλανδό διανοούμενο γεννημένο στην Τεχεράνη] δεν είναι τόσο η αδυναμία των μη-Δυτικών μεταναστών να κατανοήσουν και να συμμορφωθούν προς τους νόμους που εγγυώνται την ελευθερία τους, όσο, το χειρότερο, η αποτυχία, η ανικανότητα των Ευρωπαίων να εκτιμήσουν αυτό που έχουν». Τέλος, η πολύ πρόσφατη παρατήρηση του Κισόρ Μαμπουμπάνι, καθηγητή Πρακτικής και Δημόσιας Πολιτικής στο Εθνικό Πανεπιστήμιο της Σιγκαπούρης: «Φυσικά, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την ύφεση της δημοκρατίας στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ. Για να την αντιμετωπίσουμε πρέπει να καταπιαστούμε με τα βασικά αίτια που την προκάλεσαν. Στην Ευρώπη, η άνοδος της Ακροδεξιάς πηγάζει από το φόβο μαζικής εισροής μεταναστών. Θα ήταν συνεπώς σώφρον εκ μέρους της Ε.Ε. να προτείνει μία “στρατηγική παύση” στη μετανάστευση. Ίσως ο καλύτερος τρόπος να διασωθεί ο φιλελευθερισμός της Ευρώπης να είναι μία προσωρινή αντιφιλελεύθερη λύση.» (Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 23 Σεπτεμβρίου).

Διότι, έτσι ή αλλιώς, «...η μετανάστευση (immigration) απαιτεί υψηλή τιμή σε ελευθερία [...] Η μετανάστευση ενδυναμώνει τις ισχυρές χώρες και κουλτούρες, αλλά μπορεί να συντρίψει τις ανίσχυρες.» (Από το βιβλίο *Reflections on the Revolution in Europe – Immigration Islam and the West*, 2009, του Αμερικανικού δημοσιογράφου Christopher Caldwell). Η Ελλάς πού εντάσσεται; Στις ισχυρές ή στις ανίσχυρες χώρες και κουλτούρες;

1 Οκτωβρίου 2018

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Εδημοσιεύθηκε ως επιστολή, με κάποιες περικοπές λόγω μεγέθους, στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ της 13^{ης} Οκτωβρίου.